

Naglašala je važnost narodnogospodarskih vprašanj. Pravila je narodu, koliko se časa in denarja potrosi v boji za narodnost, in koliko bi bolje bilo, ko bi skrbeli za narodnogospodarski razvoj. Vse to so pa bile le lepe besede.

Tudi pri letošnjih volitvah se bode volilcem obetalo kdo ve kaj vse v narodnogospodarskem oziru, obetalo znižanje davka in kdo ve kaj še vse. Volilcem priporočamo, da naj takim obljubam preveč ne verujejo, kajti največkrat tisti ljudje, ki največ govore, nimajo niti pojma o potrebnih preosnovah. Sploh pa moramo povedati, da vse večje gospodarske preosnove spadajo pred državni zbor in se mnogo tega, kar se obeta, v deželni zbor niti izvesti ne more. Mej taka vprašanja spada mej drugim tudi osnova deželne zavarovalnice. Dokler državni zbor ne sklene obveznega zavarovanja in da se to zavarovanje mora sklepati v deželnih zavarovalnicah, ni namreč pričakovati posebnega vspeha od take zavarovalnice. V državnem zboru je pa zlasti zedinjena levica proti dež. zavarovalnicam in kdor je to stranko podpiral, gotovo ni pospeševal osnove teh zavarovalnic, naj se morda pred volilci še tako naudušuje zanje.

Sicer pa tudi radi pritrđimo, da je treba, da v dež. zbor pridejo v narodnogospodarskih vprašanjih izvedeni možje, ki poznajo potrebe našega kmeta in obrtnika in so mu tudi voljni pomagati. Narodna stranka je tudi dosedaj gledala, da je za deželni zbor priporočala vedno take možje.

Da pa bodo kandidatje narodne stranke tudi dobri katoliki, je pač razumljivo samo po sebi. Sicer pa ni le oni dober katolik, ki povsod se baha z vero in jo uriva tja, kodar nima nič opraviti. Sicer pa moramo omeniti, da je za nas Slovence narodno vprašanje največje važnosti. Narod naš je še marsikje v nevarnosti, ako pomislimo, kako se je pomanjšalo število Slovencev od predzadnjega do zadnjega popisovanja v nekaterih krajih v obližji Kočevja; in se tudi žalibog v Ljubljani in drugod šopiri nemškutarstvo in ponehuje pravo navdušenje za narodno reč.

Mi le priporočamo volilcem, da naj gledajo, da bodo volili dobre narodnjake in že pazijo pri volitvah volilnih mož, da izberó možje, o katerih narodnem prepričanji ni najmanjše dvombe, ki bodo gotovo dali glas le možu, o katerem vedo, da ima zares srce za narod in dom.

Politični pregled.

Grof Hohenwart. — Te dni je bil grof Hohenwart dalje časa pri Badeniji in sta se posvetovala o političnih stvareh. Temu posvetovanju se pripisuje veliko važnosti. Sedaj se tudi govori, da grof Hohenwart še nikakor ne misli odložiti svojega mandata, temveč hoče posebno vplivati na volilno reformo v državnem zboru. Bojimo se, da bode s svojim nasvetom zopet stvar le oviral. Seveda toliko ovirati ne bode mogel, kot je pred Windischgrätzem, ker grof Badeni je glede volilne reforme že seboj prinesel glavna načela, od katerih ne bo tako hitro odstopil. On tudi ni postal ministerski

predsednik s Hohenwartovo pripomočjo, kakor je bil knez Windischgrätz

O ministerstvu Badenijevem piše „Naša Sloga“: Grof Badeni je sicer naglašal poslednje dni, da se hoče v poslanski zbornici opirati na zmerne življe ter da hoče pobijati skrajne narodnostne težnje. No, to pa še ni program, kajti dvomimo, da bi se tudi zmerni življi dali izkoriščati do skrajnega v to svrhu, da postanejo slepo orodje gosp. grofa proti skrajnim težnjam radikalnih zastopnikov. Glavna naloga grofa Badenija bi bila torej: da se upre onim strankam, koje teže po nečem, kar ni osnovano v zakonu, ali kar bi utegnilo biti na škodo vkupnosti. Na vso srečo, ne spadajo med te stranke zastopniki slovanskih narodov v Avstriji, izvzemši morda rojake g. grofa. Kolikor Čehi, toliko tudi Hrvatje in Slovenci ne zahtevajo od vlade ničesar, kar ne bi bilo utemeljeno v državnih temeljnih zakonih ali kar bi kratilo pravice drugih narodnostij. Oni zahtevajo jedino to da se deli jednaka pravica vsem narodom v vseh strokah javnega življenja. Oni zahtevajo jednostavno, da se vrše točno in nepristransko državni temeljni zakoni. Po takem bi imeli Slovani najboljšega zagovornika v grofu Badeniji. Ali jedna stvar je mrtva beseda a druga živo delo. Zato treba, da počakamo, da bomo videli novo ministerstvo pri delu. Ako bode hodilo po stezi svojih prednikov, mogoče da zadovolji to ali ono stranko, ali velike večine avstrijskih državljanov gotovo ne zadovolji. Govori se, da grof Badeni uživa neomejeno zaupanje prezvišene vladarja, o kojem vemo za gotovo, da želi vso srečo vsem svojim narodom. Da vidimo torej, da-li bode grof Badeni hotel tako vladati, da zadovolji narodom in težnjam prjasnega vladarja.

Mladočehi in grof Badeni. Mladočeški listi so prepričani, da Badeni ne bode kazal posebnega nasprotstva do Čehov. Storil pa ne bo tudi ničesa, kar bi škodovalo levičarjem, ker se misli nanje opirati. Mladočehi bodo po tem uravnali svoje postopanje. Ostali bodo v opoziciji, kakor proti vsaki vladi, ki se ne postavi za svojo nalogo rešitve češkega vprašanja.

Državni zbor se snide dne 22. oktobra. Ta dan bode zborovali obe zbornici državnega zbora in bode jima grof Badeni razvijal svoj program. Tedaj tudi kaj zanesljivega izvemo o načrtu Badenijeve volilne reforme. V drugi seji državnega zbora bode pa finančni minister Bilinski predložil državni proračun za drugo leto.

Staročehi nimajo dosti upanja, da bi pri deželnozbornih volitvah dosegli kak vspeh, in zatorej že nekateri njih listi poročajo, da se volitve ne udeleže. Store tudi najboljše, potem bode vsaj Čehi jedini v deželni zboru. Zanašali so se sprva na vlado, da jih bode podpirala, a to upanje je izginilo, odkar se maje stališče namestniku grofu Thunu. Vladi ni dosti ležeče na stranki, o kateri ve, da nima zaupanja naroda za seboj. Staročehi so le tako dolgo za vlado imeli kaj veljave, dokler je bilo kaj upanja, da se uresničijo dunajske punktacije, sedaj, ko so pa sami se jim odrekli, pa vladi ni nič na njih ležeče.

Pomankanje sodnjih uradnikov. — Ko se upelje novi civilnopravdni red, se bode marsikaj premenilo pri sodiščih. Gotovo bodo veliko bolje pravne razmere, nego so sedaj, ker bode imel sodnik veliko večjo priliko stvar točno preiskati. Posel sodnikov se bode povekšal, za to se bode pa moralo pomnožiti število osobja pri posamičnih sodiščih in več novih sodišč se bode pa moralo osnovati. Več starejših sodnih sodnih uradnikov pa pojde v pokoj, da se jim ne bode treba učiti novega postopanja. Zato se pa pravosodna uprava boji, da bode v kratkem v obče manjkalo števila osobja pri sodiščih, ako se juristi, ko dovrše pravoslovne študije, ne bodo bolj vstopali v službo pri sodiščih, kjer imajo sedaj pričakovati, da bodo hitro napredovali v službi. Posebno v meševitih deželah bodo juristi, večči obeh deželnih jezikov, gotovo hitro dobili boljša mesta, ker tacih juristov še ni v izobilji.

Grof Hedervary je menda le odločen za bodočega ministerskega predsednika. Njegovo ime se imenuje pri vsaki ministerski krizi. Sedaj se govori, da v kratkem odstopi od banstva in postane ogerski minister. Ban hrvatski pa postane sedanji minister za Hrvatsko grof Josipović. Grof Kuhen Hedervary pa ne bode minister za Hrvatsko, temveč prevzame kak drug portfelj. V Banffyjevem ministerstvu ostane pa le malo časa, temveč bode prevzel Banffyjevo nasledstvo. Sploh bode takoj on pravi vodja ministerski, kadar minister postane. Banffy bode le še dajal ime. Nezmožnosti Banffyjeve so namreč že v višjih krogih spoznali, in se ga žele iznebiti. Ban bode kot minister že vodil prihodnje volitve, pri katerih bode posebno skušal potlačiti skrajno levico. Seveda ni gotovo, da bi na Ogorskem imel tako srečo pri volitvah, kakor jo je na Hrvatskem.

Italija in Avstrija. — Ob praznovanju 25letnice zjedinenja Italije dne 20 septembra t. l. so se i naši neodrešenci, laški prenapeteži, iredentarji v Trstu in Istri čutili poklicati dati duška svojemu italijanstvu. Po večji deputaciji so položili na grob Viktorja Emanuela venec z veleizdajskim napisom. S tem so odločno pokazali svoje mišnje do Avstrije in svojo gorečo ljubezen do revne Italije. Ne more za zdaj biti več predrzneža, ki bi se upal trditi, da v našem Trstu in Istri ni iredentarjev. Tudi je ministerski predsednik italijanski Crispi rekel našim iredentistom, da Italija ne bode nikoli pozabila na Trst in Istro in da bi se zveza z Avstrijo ne bila napravila, ko bi bil on (Crispi) takrat na krmilu. S takimi ljudmi torej ima naša Avstrija opraviti. Po edni strani z domačimi izdajalei po drugi pa s takimi sleparskimi tujimi zavezniki. Avstrija prebudi se!

Vatikan. — Sv. oče Leo XIII je minole dni pisal na državnega tajnika, kardinala Rampollo pismo, v katerem izraža žalost svojo, da so tako brezobzirno in žaljivo praznovali v Rimu 25letnico zjedinenja Italije, oziroma orožanja Rima Vatikanu. Upal sem, pravi papež mej drugim, da se bodo iz dostojnosti in človekoljubnosti ozirali na mojo sivo glavo. Toda priča sem moral biti slavljenja italijanske revolucije in orožanja sv. Stolice. Papež z največjo žalostjo povdarja očitveni namen slavitev ovekovečiti preprič, mesto istega poravnati. Rimu niso zboljšali materialnega stanja, kar so obljubili, temveč poslabšali istega, odkar ga imajo v posestvu. Konečno papež povdarja velike dobrote, katere je uživalo rimsko ljudstvo pod papeževo vlado in pozivlja vse somišljenike naj se vstrajno bojujejo zoper krute sovražnike sv. cerkve.

Turčija. — Nemiri, o katerih smo zadnjič poročali, da so se vršili vzlasti v Carigradu, so se še ponavljali. Uboge kristjane so Turčini neusmiljeno pobijali in mučili. Sodrga je pala po stanovanjih in močno ropala. Armenci so v strahu pred divjimi Turki bežali v cerkve, iz katerih jih ni bilo spraviti. Poroča se, da so raji lakote umirali po cerkvah, nego bi bili šli na prosto Turkom v pest. Poslaniki evropskih vele-vlastij so storili odločne korake pri turški vladi, da naredi mir. Ta je poklicala vojake na pomoč. Tem in orožnikom pa je strogo naročila, da postopajo pravično in da orožje le v sili rabijo. Iz poročil je pa posneti, da se po tem ukazu niso dosti ravnali, kajti še dalje se je morilo nedolžne. Na pritisk evropskih poslanikov je turška vlada storila še odločnejše korake v napravo miru. Pod nadzorstvom zastopnikov vele-vlastij in vlade so stražniki vršili svojo dolžnost. Prebivalstvo so malo pomirili, tudi Armence se je posrečilo izvabiti iz cerkva. Turška vlada zvrča vso krivdo glede nemirov na Armence, češ ti so demonstrovale in razburile Turke. Toda ti so zahtevali nekaj pravičnega, razmere v Armeniji hočejo imeti uravnane po božjih in človeških postavah in ne marajo ostati nadalje sužnji mohamedancev. Evropske vele-vlasti so že odločno zahtevale, da Turčija izvede ondi reforme; to morajo, zdaj še odločnejše zahtevati, da se ne bode več primerilo enako klanje in ne bo

več po nedolžnem pobitih na stotine kristjanov. Če pa Turčija neče tega z lepa, pa naj se jo z grda prisili in vrže iz Evrope, v katero itak ne spada.

Madagaskar. — Francozi so po daljšem trudu dosegli to na Madagaskarji, kar so želeli. Premagali so do cela vstaše, vzeli glavno mesto Tananarivo in naredili konec boju. V vojski sami ni palo dosti francoskih vojakov, ker v tem oziru Madagaskarci niso Francozom sile delali, ker so zelo strahopetni in po starem oboroženi. Pušk se ne morejo navaditi in rabijo le še pušice. Da jih niso Angleži skrivaj podpirali, bi imeli Francozi ž njimi še manj opraviti. Toda drugo zlo je ugonobilo mnogo Francozov, neugodno podnebje in iz tega izvirajoče razne bolezni, potem pa tudi ne prav vzgledna uprava vojske je mnogo francoskih vojakov pobrala. Sklenila se je zdaj že mirovna pogodba mej Francijo in Madagaskarjem. Madagaskar se ne priklopi k francoski posesti, le bode Francija imela nad njim strožje vrhovno pokroviteljstvo. Kraljica obdrži svojo čast, samo ministerski predsednik bo prognan, ker je največ ta kriv boja. V Franciji sami je veliko veselje zaradi te zmage. Vodja madagaskarske ekspedicije general Duchesne je dobil častno odlikovanje. Vlada se je laskavo zahvalila armadi za srčnost. Sklenilo se je kovati zaslužne svetinje za vse vojake na Madagaskarji. S tem, da se je vladi posrečila ta ekspedicija, utrdila si je močno svoje stališče in sapa zaprla nasprotnikom, ki so močno zabavljali vladi glede madagaskarske ekspedicije. Z ozirom na to, ker se poroča, da se v mirovni pogodbi razveljavlja več kupnih pogodb, na podlagi katerih se je pred časom prodalo nekaj zemlje Angležem in Francozom, utegne še madagaskarsko vprašanje svetovno postati, s katerim se bodo bavile velevlasti.

Obrtnija.

Ukaz c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 6. avgusta 1895. št. 11584,

s katerim se k zakonu z dne 23. julija 1895. l. št. 21 dež. zak., o vpeljavi samostojne deželne naklade na porabo piva, razglašajo izvršitveni predpis.

Izvršujoč § 5. zakona z dne 23. julija 1895. l., dež. zak. št. 21, s katerim se uvaja samostojna deželna naklada na porabo piva, se ukazuje dogovorno s kranjskim deželnim odborom naslednje:

§ 1. Deželnemu odboru je dano na voljo, da pobira naklado, pctrjeno z navedenim zakonom, ne le po deželi, ampak tudi v mestu Ljubljani, ali:

- po vkupni pogoditvi z večjim številom nakladi zavezanih strank, ali
- po zakupu, izvršenem na javni dražbi ali ponudboma, ali
- v lastni režiji.

V nobenem navedenih slučajev ni izključena pogoditev s posameznimi strankami.

V slučajih vkupne pogoditve ali zakupa prehajajo pravice, katere pristojne po tem ukazu zaradi pobiranja deželne naklade deželnemu odboru, za dôbo, dokler traja ta, na zastop vkupno se pogodivših strank, oziroma na zakupnika.

§ 2. V zaprtem mestu Ljubljani se pobira deželna naklada pri uvozu kakor tudi pri izdelovanju piva; po-